

ΠΟΡΙΣΜΑ

ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΓΕΩΤ.Ε.Ε.

ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΑΣΙΚΕΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ ΤΟΥ 2023 ΣΤΗΝ Π.Ε. ΕΒΡΟΥ

ΠΟΡΙΣΜΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΤ.Ε.Ε. ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΑΣΙΚΕΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ ΤΟΥ 2023 ΤΗΣ Π.Ε. ΕΒΡΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.), στα πλαίσια του θεσμικού του ρόλου ως συμβούλου της πολιτείας σε θέματα, μεταξύ άλλων, διαχείρισης και προστασίας των φυσικών μας πόρων και του περιβάλλοντος, συγκρότησε, με απόφαση του Διοικητικού του Συμβουλίου στην 17^η/4-8-2022 συνεδρίασή του, Επιτροπή από μέλη του δασολόγους, με αντικείμενο την πυρκαγιά που έκαψε τμήμα του δάσους της Δαδιάς το καλοκαίρι του 2022. Η Επιτροπή αποτελείται από τους κ.κ. Πέτρο Ανθόπουλο, προϊστάμενο της Διεύθυνσης Δασών Έβρου, Γεώργιο Πιστόλα, προϊστάμενο του Δασαρχείου Αλεξανδρούπολης, Σπυρίδωνα Γαλατσίδα, καθηγητή του Τμήματος Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος & Φυσικών Πόρων του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, Γεώργιο Τσαντόπουλο, επίσης καθηγητή του Τμήματος Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος & Φυσικών Πόρων του Δ.Π.Θ., Δημήτριο Μπακαλούδη, καθηγητή του Τμήματος Δασολογίας & Φυσικού Περιβάλλοντος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και Δημήτριο Εμμανουλούδη, καθηγητή του Τμήματος Δασολογίας & Φυσικού Περιβάλλοντος του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδας.

Στην ως άνω Επιτροπή, με τη συμμετοχή των τριών δασολόγων - μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του ΓΕΩΤ.Ε.Ε. κ.κ. Νικόλαου Μπόκαρη, προϊστάμενου του Τμήματος Διαχείρισης Άγριας Ζωής και Θήρας της Διεύθυνσης Διαχείρισης Δασών του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας, Παναγιώτη Παράσχου, προϊστάμενου του Τμήματος Προστασίας Δασών & Δημοσίου Κατηγόρου της Διεύθυνσης Δασών Φλώρινας και Ρήγα Γιοβαννόπουλου, ιδιώτη δασολόγου, ανατέθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο του Επιμελητηρίου, με απόφαση στην 15^η/31-8-2023 συνεδρίασή του, η διερεύνηση των αιτιών που προκάλεσαν την επέκταση της Δασικής στην Π.Ε. Έβρου το καλοκαίρι του 2023 και η υποβολή προτάσεων για τη βελτίωση του επιχειρησιακού σχεδιασμού, για την πρόληψη και την καταστολή των δασικών πυρκαγιών και για την αποκατάσταση του παραγωγικού δυναμικού –δασικού και αγροτικού- στην πληγείσα περιοχή.

Καθοριστικός ρόλος ήταν ο ρόλος του Προϊσταμένου Τμήματος Μελετών και Τεκμηρίωσης του ΓΕΩΤ.Ε.Ε. κ. Σωτήρη Αθανασιά, στο συντονισμό, οργάνωση και λειτουργία της Επιτροπής και στη συγγραφή του τελικού κειμένου του πορίσματος.

Η Επιτροπή συνεδρίασε διαδικτυακά στις 19/9/2023, με τη συμμετοχή όλων των μελών της και, μετά από διαβούλευση, κατέληξε στα εξής:

Η λήψη μέτρων από την πολιτεία για τον περιορισμό του αριθμού των δασικών πυρκαγιών και των προκαλούμενων ανά δασική πυρκαγιά ζημιών, δηλαδή η επιχειρησιακή βελτίωση τόσο της πρόληψης των πυρκαγιών όσο και της καταστολής τους, **αποτελεί ανάγκη που συνδέεται, λόγω των επαναλαμβανόμενων καταστροφικών πυρκαγιών στη χώρα μας, με τις τοπικές κοινωνικές και**

οικονομικές δραστηριότητες, ιδίως σε ορισμένες ιδιαίτερα νευραλγικές περιοχές της χώρας (παραμεθόριες, νησιωτικές κ.λπ.) και για το λόγο αυτό διατυπώνεται σε όλα τα επίπεδα του δημόσιου λόγου τόσο από τους πολιτικούς και συνδικαλιστικούς γεωτεχνικούς φορείς, τη διοίκηση, και την πανεπιστημιακή και ερευνητική κοινότητα. Η λήψη μέτρων που θα βελτιώνουν τον επιχειρησιακό σχεδιασμό και την αποτελεσματικότητα του κρατικού μηχανισμού στην πράξη αποτελεί και εσωτερικό στόχο και επιδίωξη όλων των εμπλεκόμενων με το πρόβλημα των δασικών πυρκαγιών υπηρεσιών και φορέων που διαθέτουν ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους χωρίς την επιθυμητή αποτελεσματικότητα.

Αντίστοιχη είναι η απαίτηση της κοινωνίας και για τη λήψη μέτρων για την αποκατάσταση του παραγωγικού, δασικού, κτηνοτροφικού και αγροτικού δυναμικού των περιοχών που πλήττονται από πυρκαγιές καθώς και η λήψη μέτρων για την προστασία των εδαφών από τη διάβρωση και την αποφυγή των πλημμυρών που ακολουθούν συνήθως τις πυρκαγιές, μιας και η παρουσία τους ευνοείται από τις εδαφικές συνθήκες και το τοπίο που αυτές αφήνουν πίσω τους.

Στοιχείο επίσης του προαναφερόμενου προβληματισμού αποτελούν και τα ισχύοντα δεδομένα της κλιματικής κρίσης τα οποία επηρεάζουν το επιχειρησιακό αποτέλεσμα, **δυσκολεύοντας το έργο της πρόληψης, της καταστολής και της αποκατάστασης των δασών** και αυξάνοντας την απαίτηση για διάθεση συνεχώς μεγαλύτερου αριθμού ανθρώπινων και οικονομικών πόρων που δεν είναι πάντα διαθέσιμοι.

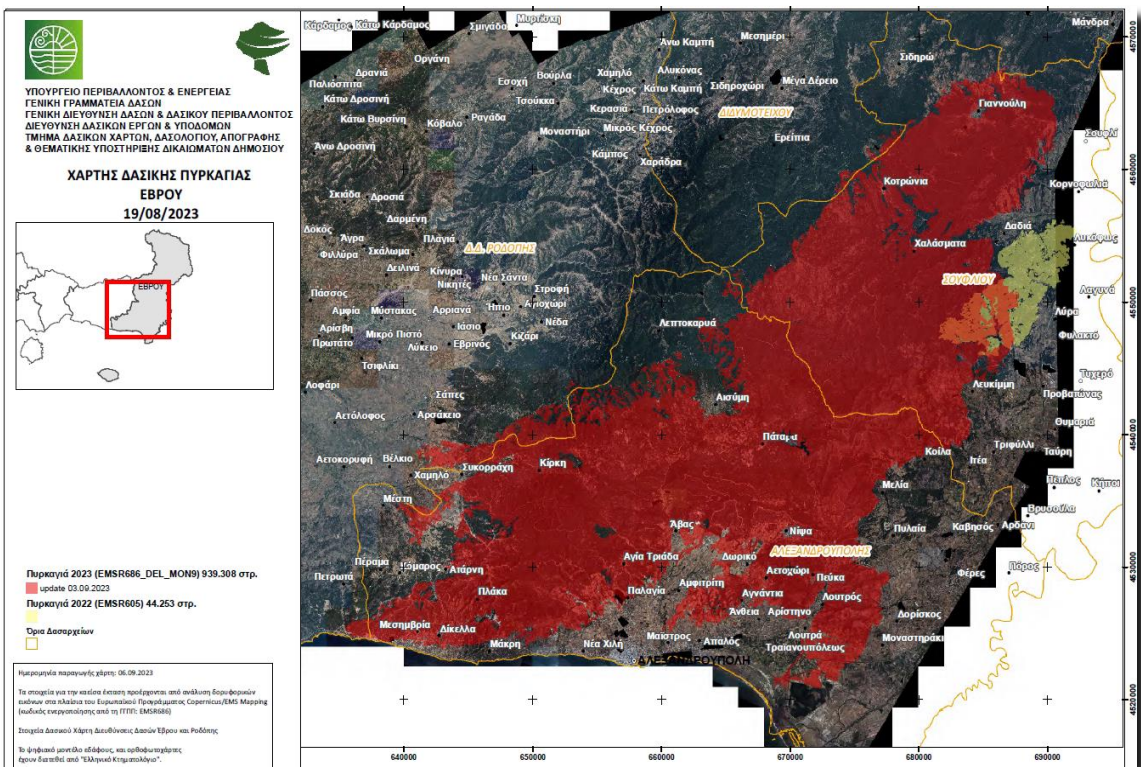
Η Επιτροπή έλαβε υπόψη της το παραπάνω πλαίσιο γενικών αρχών καθώς και τα πληροφοριακά και λοιπά στοιχεία που τέθηκαν υπόψη της από τη Γενική Διεύθυνση Δασών του Υ.Π.Ε.Ν., μέρος των οποίων συμπεριελήφθη στην παρούσα έκθεση.

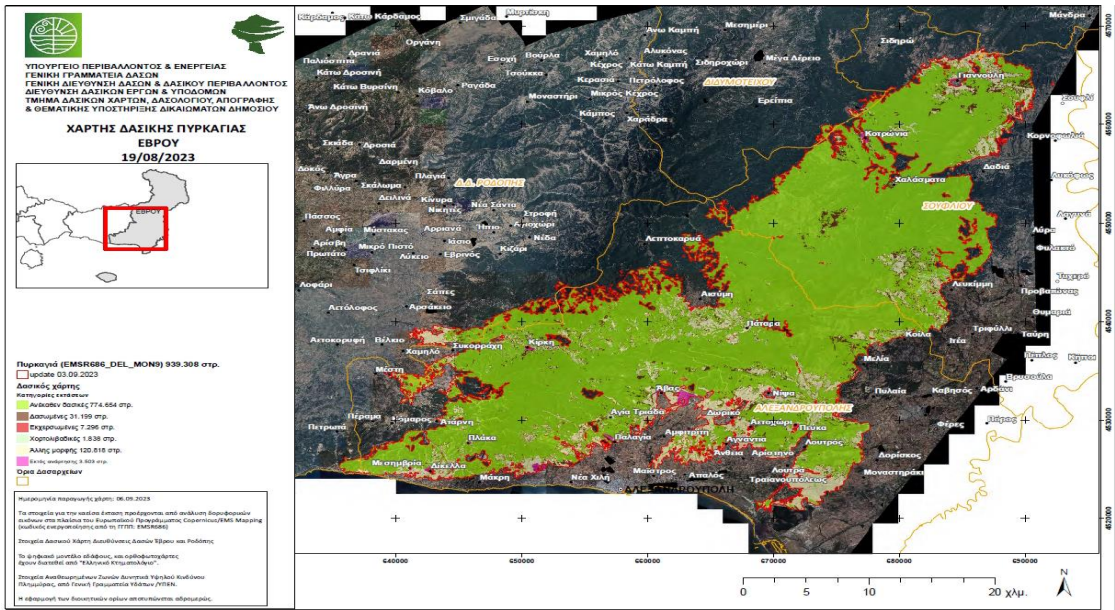
ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΘΗΚΕ ΜΕΤΑ ΤΙΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ

Η πυρκαγιά έκαψε συνολική έκταση 961.133,65 στρ., εκ των οποίων τα 832.844,42 στρ. ήταν δασική. Τα δασικά είδη που κυριαρχούν στην καμένη περιοχή είναι πεύκη, δρυς και αείφυλλα πλατύφυλλα. Η πυρκαγιά σε αρκετές εκτάσεις ήταν έρπουσα, με αποτέλεσμα να μην κάψει ολοσχερώς μεγάλο αριθμό δέντρων. Μια αρχική εκτίμηση δείχνει ότι υπάρχουν σημαντικές νησίδες βλάστησης που δεν έχουν καεί. Ωστόσο, μεγάλο ποσοστό των πευκοδασών έχει κατακαεί. Στον μικρό πυρήνα του Εθνικού Πάρκου της Δαδιάς, η κατάσταση είναι σχετικά καλή (το 40% της έκτασης είναι σε σχετικά ικανοποιητικό επίπεδο). Υπάρχει ένα πολύ μικρό ποσοστό της καμένης έκτασης το οποίο έχει καεί δύο φορές (κάηκε και στην πυρκαγιά του καλοκαιριού του 2022), με συνέπεια να απαιτείται η τεχνητή αναδάσωσή του.

Έχουν συνταχθεί 17 μελέτες για την κατασκευή αντιδιαβρωτικών έργων και ήδη εκτελούνται κάποιες από αυτές με την βοήθεια των δασικών συνεταιρισμών της περιοχής. Στην συνέχεια, θα ταξινομηθούν από πλευράς επικινδυνότητας οι λεκάνες απορροής και θα συνταχθούν μελέτες που θα αφορούν έργα ορεινής υδρονομίας.

Πηγή : Γενική Διεύθυνση Δασών, ΥΠΕΝ

Πηγή : Γενική Διεύθυνση Δασών, ΥΠΕΝ

Δασικά οικοσυστήματα και μεταπυρική αποκατάσταση

Μετά την εκδήλωση μιας πυρκαγιάς υπαίθρου ανακύπτει η ανάγκη να ληφθούν μέτρα για τη συγκράτηση του εδάφους, τη μείωση των πλημμυρικών φαινομένων, την αναγέννηση ή αναδάσωση της καμένης δασικής περιοχής και την εν γένει ανασυγκρότηση της περιοχής που έχει πληγεί από τη δασική πυρκαγιά. Οι προσπάθειες αποκατάστασης που εφαρμόζονται σήμερα στηρίζονται σε παλαιότερες τεχνικές που έχουν επιβεβαιωθεί εμπειρικά, οι οποίες συνεχώς βελτιώνονται και υποστηρίζονται από την επιστημονική έρευνα και την ανάπτυξη της τεχνολογίας (WWF Ελλάς, Καρέτσος κ.α., 2012). Ως κύρια προτεραιότητα για τις περιοχές που έχουν διαταραχθεί περιβαλλοντικά εξαιτίας των πυρκαγιών είναι η αρχική σταθεροποίησή τους με μικρά δασοτεχνικά έργα από υλικό που παράγεται επιτόπου, η ενίσχυση της φυσικής λειτουργίας των οικοσυστημάτων ώστε να εξασφαλιστεί η φυσική αναδημιουργία τους και η λήψη μέτρων σε διοικητικό και τεχνικό επίπεδο για τη σταδιακή επαναφορά τους στην κατάσταση που ήταν πριν τη δασική πυρκαγιά.

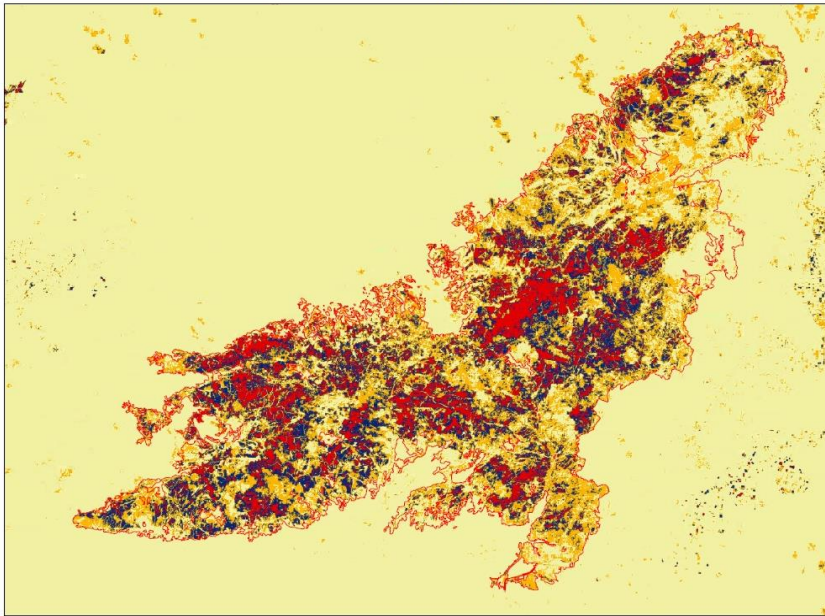
Στους στόχους διαχείρισης περιλαμβάνεται σαφώς και η αποκατάσταση της βιοποικιλότητας, αλλά και της ανθεκτικότητας των δασικών οικοσυστημάτων, ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν σε πιθανές νέες πυρκαγιές.

Στο πλαίσιο αυτό οι Δασικές Υπηρεσίες της Π.Ε. Έβρου, έχουν λάβει ειδικά μέτρα αποκατάστασης (μετά την πυρκαγιά) ως ακολούθως :

Μέτρα αποκατάστασης – αντιδιαβρωτικά και αντιπλημμυρικά έργα

- Ολοκληρώθηκαν άμεσα όλες οι προπαρασκευαστικές ενέργειες για την παραγωγή του απαραίτητου χαρτογραφικού υλικού

ΧΑΡΤΗΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗΣ ΣΦΟΔΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΥΣΗΣ
ΠΥΡΚΑΓΙΑΣ ΕΒΡΟΥ

ΚΑΙΜΑΚΑ 1:75.000

ΥΠΟΜΝΗΜΑ
ΣΥΜΒΟΛΟ
dnbr
<VALUE>
ΥΠΟΜΝΗΜΑ
LOW
MODERATE
HIGH

Πηγή : Γενική Διεύθυνση Δασών, ΥΠΕΝ

- ✚ Εκδόθηκαν όλες οι απαραίτητες Διοικητικές Πράξεις προστασίας των εκτάσεων δασικού χαρακτήρα (κήρυξη έκτασης ως αναδασωτέας, έκδοση σχετικών Δασικών Απαγορευτικών Διατάξεων).
- ✚ Εκδόθηκε από 25.08.2023 τροποποίηση της Ρυθμιστικής απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας για την απαγόρευση κυνηγιού σε όλη την Περιφερειακή Ενότητα Έβρου.
- ✚ Αναπτύχθηκε άμεσα συνεργασία ανάμεσα στα Δασικές Υπηρεσίες της Π.Ε. Έβρου με την οικεία Μονάδα Διαχείρισης του ΟΦΥΠΕΚΑ και τις Μ.Κ.Ο. για τη συλλογή και περίθαλψη των ειδών άγριας πανίδας που έχρηζαν περίθαλψης και φροντίδας και εξασφαλίστηκε τροφή, ειδικά στα αρπακτικά πτηνά.
- ✚ Χορηγήθηκαν πιστώσεις ύψους 10.000 ευρώ για την προμήθεια ζωοτροφών σε είδη άγριας πανίδας. Προχώρησε ή άμεση ολοκλήρωση της κατασκευής του Παρατηρητηρίου άγριων αρπακτικών πτηνών, προϋπολογισμού 123.000 ευρώ με Ανάδοχο Αποκατάστασης τη ΔΕΗ.
- ✚ Εκδόθηκαν αποφάσεις απόληψης της καμένης ιστάμενης ξυλείας, στις παρόδιες ζώνες (έχουν ήδη εκδοθεί οι σχετικές αποφάσεις, συγκεκριμένα οι αρ. πρωτ. 452710/29-08-2023 Δασ. Αλεξ/πολης και 471722/06-09-2023 Δασ. Σουφλίου, έχουν ήδη συνταχθεί πίνακες υλοτομίας όπου απαιτείται και έχουν ήδη ξεκινήσει οι εργασίες) και στις ζώνες περιμετρικά των οικισμών (συνεργασία με Δήμους), στις κοίτες των ρεμάτων (συνεργασία με Περιφέρεια και Δήμους).

- ✚ Χρησιμοποίηση της ξυλείας πρώτα για τα αντιδιαβρωτικά έργα, για την κάλυψη των ατομικών αναγκών των κατοίκων και για άλλες χρήσεις (τεχνική ξυλεία, θρυμματισμός για παραγωγή βιομάζας κλπ).
- ✚ Σύνταξη των μελετών για έργα αντιδιαβρωτικής προστασίας των εδαφών για δεκαοχτώ (18) περιοχές. Το σύνολο των μελετών έχει εγκριθεί από τη Διεύθυνση Δασών Έβρου.
- ✚ Ενεργοποίηση του θεσμού Αναδόχου Αποκατάστασης & Αναδάσωσης. Ανατέθηκε στο WWF Ελλάς με τη συνεργασία της Εταιρείας Προστασίας Βιοποικιλότητας Θράκης η σύνταξη ολοκληρωμένης μελέτης αποκατάστασης & αναδάσωσης για όλη την έκταση υπό τις οδηγίες και την επίβλεψη των δασικών υπηρεσιών.
- ✚ Ενεργοποίηση όλων των διαδικασιών για ένταξη προς χρηματοδότηση των έργων στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.
- ✚ Χρηματοδότηση των υποστηρικτικών εργασιών για συλλογή στοιχείων υπαίθρου για τις μελέτες από Τακτικό Προϋπολογισμό και Πράσινο Ταμείο.
- ✚ Ενεργοποίηση του σχετικού θεσμικού πλαισίου για πρόσληψη προσωπικού ΙΔΟΧ από τις οικείες δασικές υπηρεσίες λόγω έκτακτων συνθηκών (η περιοχή έχει ήδη κηρυχθεί σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης).
- ✚ Η κατασκευή των αντιδιαβρωτικών έργων εκκίνησε στις 09 Οκτωβρίου 2023
- ✚ Δύο (2) έργα εκτελούνται μέσω του θεσμού Αναδόχου Αποκατάστασης στις περιοχές Παλαγία και Άβαντα ΔΧ Αλεξανδρούπολης (Ανάδοχος Αποκατάστασης ΔΕΠΑ).
- ✚ Άλλο ένα έργο αναμένεται να εκκινήσει το επόμενο χρονικό διάστημα στην περιοχή Κατρατζήδες Δαδιάς ΔΧ Σουφλίου (Ανάδοχος Αποκατάστασης NOVA)

Μέτρα αποκατάστασης – επόμενα βήματα

- ✚ Σύνταξη των μελετών για έργα αντιπλημμυρικής προστασίας των εδαφών – Ορεινά Υδρονομικά Έργα.
- ✚ Εκτέλεση των ανωτέρω έργων με τη διαδικασία του επείγοντος και με χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
- ✚ Αποκατάσταση κατεστραμμένων από την πυρκαγιά δασικών υποδομών (δασικό οδικό δίκτυο, δασικά κτίρια, κ.τ.λ.) με χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
- ✚ Σε δεύτερο χρόνο και μετά την παρέλευση χρονικού διαστήματος 18-24 μηνών, εντοπισμός τμημάτων για τεχνητή αναδάσωση (εξαιρούνται τα τμήματα για τα οποία, λόγω είτε προηγούμενων πυρκαγιών είτε δασοπονικού είδους, όπως Μαύρη Πεύκη ή Ελάτη, θεωρείται ότι δύσκολα θα ευδοκιμήσει η φυσική αναγέννηση).
- ✚ Τα υπόλοιπα έργα αναμένεται να υλοποιηθούν με χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ

Δασική Υπηρεσία: Η Δασική Υπηρεσία είναι αρμόδια για την πρόληψη των πυρκαγιών σύμφωνα με το νόμο 2612/1998 (Α' 112).

Ειδικότερα το επίπεδο ενασχόλησης των Δασικών Υπηρεσιών με την πρόληψη περιγράφεται στο άρθρο 1 παρ.2 του προαναφερόμενου νόμου, το οποίο παρατίθεται κατωτέρω:

Άρθρο 1 παρ.2 Ν.2612/1998

«2. Στην αρμοδιότητα της Γενικής Γραμματείας Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος ανήκει η πρόληψη των δασικών πυρκαγιών, εκτός από την έκδοση σχετικών πυροσβεστικών κανονισμών και διατάξεων, την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα πυροπροστασίας του δάσους, την οργάνωση περιπόλων, όπου και όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο, την επιτήρηση των δασών με επίγεια και εναέρια μέσα, την κατανομή των πυροσβεστικών δυνάμεων, τη συνεργασία με άλλες αρχές και φορείς, τη φύλαξη της περιοχής όπου εξερράγη πυρκαγιά για τυχόν αναζωπυρώσεις, τα οποία ανήκουν στην αρμοδιότητα του Πυροσβεστικού Σώματος. Το Υπουργείο Γεωργίας, στα πλαίσια της αρμοδιότητάς του για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών, δύναται, με σκοπό την ανάπτυξη του φιλοδασικού πνεύματος, να προβαίνει στις ενέργειες που περιγράφονται στο άρθρο 21 του ν. 998/1979 (ΦΕΚ 289 Α'). Σε ό,τι αφορά το σχεδιασμό έργων που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών, λαμβάνεται και η γνώμη του οικείου Διοικητή της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.»

Περαιτέρω, οι δύο φορείς που εμπλέκονται στην πρόληψη και την καταστολή των Δασικών Πυρκαγιών (Πυροσβεστικό Σώμα και Δασική Υπηρεσία) έχουν κάνει προσπάθειες σε διοικητικό επίπεδο για να βελτιώσουν τη συνεργασία μεταξύ τους με την έκδοση κοινής απόφασης περί αρωγής κ.λπ. των δύο υπηρεσιών (βλ. την αριθ. 181752/2052/02.05.2019 ΚΥΑ «Ρύθμιση

θεμάτων συνεργασίας μεταξύ Πυροσβεστικού Σώματος και Δασικής Υπηρεσίας σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο» (Β'1525) που εκδόθηκε με βάση το εξουσιοδοτικό πλαίσιο της παρ. 2

του άρθρου 100 του ν. 4249/2014), λαμβάνοντας υπόψη το γενικότερο πλαίσιο που ορίζει για τη δασική υπηρεσία ο νόμος 2612/1998.

Στην πραγματικότητα και σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, η δασική υπηρεσία συμμετέχει στα συντονιστικά όργανα πολιτικής προστασίας (Τοπικό, Περιφερειακό και Κεντρικό) που προβλέπονται στο νόμο και ενημερώνει για τα έργα πρόληψης που έχει εκτελέσει και την κατάσταση των δασών, ενόψει της αντιτυρικής περιόδου. Όμως, από τη στιγμή που η ίδια δεν έχει δικό της μηχανισμό και πόρους για να διαχειριστεί αυτόνομα σε επίπεδο πρώτης προσβολής το πρόβλημα μιας πυρκαγιάς ή και της επικουρικής της συμμετοχής γενικότερα σε επιχειρήσεις δασοπυρόσβεσης στο χώρο ευθύνης της, τότε η συμμετοχή της περιορίζεται στη συμμετοχή στελεχών της στα συντονιστικά όργανα πολιτικής προστασίας τα οποία διεκπεραιώνουν στην πράξη ένα συμβουλευτικό - ενημερωτικό ρόλο

Τα παραπάνω πρέπει να αλλάξουν, πάντα υπό την προϋπόθεση προηγούμενης ουσιαστικής ενίσχυσης της Δασικής Υπηρεσίας (όπως και επόμενα υπογραμμίζεται), ώστε αυτή να μην παραμένει δέσμια σε ένα υποβαθμισμένο και ανενεργό ρόλο, χωρίς ουσιαστική συμμετοχή ακόμα και στο αντικείμενο της πρόληψης των δασικών πυρκαγιών, για την οποία είναι υπεύθυνη «στα χαρτιά».

Πυροσβεστικό Σώμα: Στο Πυροσβεστικό Σώμα, με το άρθρο 1 παρ.1 του νόμου 2612/1998 έχει ανατεθεί η ευθύνη και ο επιχειρησιακός σχεδιασμός της καταστολής των πυρκαγιών στα δάση και στις δασικές εν γένει εκτάσεις. Η αρμοδιότητα αυτή ασκείται από τις

κατά τόπο Πυροσβεστικές Υπηρεσίες, οι οποίες μπορούν να ζητούν, όταν κρίνεται αναγκαίο, τη συνδρομή άλλων αρχών και φορέων. Όλες οι αρχές, φορείς και πρόσωπα που παρέχουν τη συνδρομή τους ενεργούν υπό τις οδηγίες του επικεφαλής των πυροσβεστικών δυνάμεων. Για την εφαρμογή του νόμου 2612/1998 ως «επιχειρησιακός σχεδιασμός της καταστολής» νοείται η οργάνωση, η διαχείριση και ο συντονισμός των δυνάμεων πυρόσβεσης, του εξοπλισμού και των άλλων μέσων και περιλαμβάνει ενέργειες που εξασφαλίζουν την έγκαιρη επισήμανση, αναγγελία και επέμβαση, ώστε να επιτυγχάνεται η άμεση και αποτελεσματική αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών.

Η γενική αυτή προσέγγιση του θέματος των αρμοδιοτήτων της καταστολής των δασικών πυρκαγιών που υπήρχε στο νόμο 2612/1998 άλλαξε μετά την κατάργηση της παρ.1 του άρθρου 1 του ν.2612/1998 με την παρ. 4β του

άρθρου 26 του Ν. 3511/06 (258 Α') και πλέον ισχύουν και εφαρμόζονται για την καταστολή των δασικών πυρκαγιών οι σχετικές διατάξεις του ν. 3511/2006, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του ν. 4662/2020 (Α' 27) περί «Εθνικού Μηχανισμού Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις».

Δράσεις πρόληψης των δασικών πυρκαγιών που είχαν προηγηθεί και ολοκληρωθεί από τη Δασική Υπηρεσία στην περιοχή της Π.Ε. Έβρου πριν την πυρκαγιά

A. Πρόγραμμα antinero I (έτος ολοκλήρωσης 2022)

1. Μελέτη Αντιπυρικής προστασίας στις αισθητικές αναδασώσεις παραλιακής ζώνης «Ιμέρου και Προσκυνητών» Π.Ε. Ροδόπης περιοχής ευθύνης της Διεύθυνσης Δασών Ροδόπης.
2. Μελέτη καθαρισμών δασικής βλάστησης περιοχής Δασαρχείου Αλεξανδρούπολης, περιοχής ευθύνης Δασαρχείου Αλεξανδρούπολης.

3. Μελέτη βελτίωσης της βατότητας του δασικού οδικού δικτύου, περιοχής παρέμβασης «Τριγώνου -Ορεσιάδας», Δασαρχείου Διδυμοτείχου έτους 2022, περιοχής ευθύνης Δασαρχείου Διδυμοτείχου.

4. Βελτίωση Δασικού οδικού δικτύου Δασαρχείου Κ. Νευροκοπίου έτους 2022, περιοχής ευθύνης Δασαρχείου Κ. Νευροκοπίου.

5. Βελτίωση αντιπυρικών ζωνών στο δασικό σύμπλεγμα Δαδιάς - Λευκίμης-Σουφλίου, περιοχής Δασαρχείου

Σουφλίου για το έτος 2022, περιοχής ευθύνης Δασαρχείου Σουφλίου.

6. Βελτίωση αντιπυρικών ζωνών στο δασικό Σύμπλεγμα Δερείου - Δαδιάς - Αισύμης περιοχής Δασαρχείου Σουφλίου για το έτος 2022, περιοχής ευθύνης Δασαρχείου Σουφλίου.

7. Βελτίωση - συντήρηση δασικού οδικού δικτύου Δασικού συμπλέγματος Δερείου - Δαδιάς - Αισύμης, περιοχής ευθύνης Δασαρχείου Σουφλίου.

8. Βελτίωση - συντήρηση δασικού οδικού δικτύου Δασικού συμπλέγματος Δαδιάς - Λευκίμης-Σουφλίου για το έτος 2022, περιοχής ευθύνης Δασαρχείου Σουφλίου.

9. Συντήρηση δασικού οδικού δικτύου περιοχής ευθύνης Δασαρχείου Σταυρούπολης, περιοχής ευθύνης Δασαρχείου Σταυρούπολης.

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ – ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή αντιλαμβάνεται τις πραγματικές δυσκολίες αντιμετώπισης ορισμένων περιστατικών δασικών πυρκαγιών, όχι μόνο εξαιτίας της επέκτασής τους (όπως η συγκεκριμένη δασική πυρκαγιά στο σύνολο της Π.Ε. Έβρου) αλλά και με βάση το γεγονός ότι η πυρκαγιά δεν εξελίχθηκε (ούτε περιορίστηκε) αμιγώς μέσα στα δάση της περιοχής, αλλά επεκτάθηκε σε αγροτικές και αστικές περιοχές, απειλώντας περιουσίες πολιτών, δημόσιες υποδομές και χώρους πρασίνου, θέτοντας σε κίνδυνο ακόμα και τις ζωές πολιτών και οδηγώντας στην έσχατη λύση της εκκένωσης χωριών οικισμών και τμημάτων πόλεων.

Για την αξιολόγηση αυτού του περιστατικού λήφθηκαν υπόψη οι ακραίες σε ορισμένες περιπτώσεις καιρικές συνθήκες και ιδίως οι παρατεταμένες υψηλές θερμοκρασίες που προηγήθηκαν σε όλη τη χώρα, η μεγάλη ένταση ανέμων και η αλλαγή κατεύθυνσής τους και η γενικότερη κατάσταση της βλάστησης στην ύπαιθρο χώρα, η οποία παρουσιάζει εικόνα εγκατάλειψης, με πολλές ακαθάριστες αγροτικές και δασικές εκτάσεις και οικοπεδικούς χώρους, η καύση των οποίων σε κάθε περίπτωση συμβάλλει στην ταχύτατη μετάδοση των πυρκαγιών σε παρακείμενα δάση ή ευαίσθητες οικολογικά περιοχές.

Σε κάθε περίπτωση, είναι κατανοητές οι αδυναμίες του επιχειρησιακού δόγματος που εφαρμόζεται σήμερα από το Π.Σ., το οποίο με τον τρόπο που καθορίζει και ιεραρχεί τις προτεραιότητες πυρόσβεσης αποδείχθηκε ανεπαρκές γιατί ουσιαστικά διασπά τις δυνάμεις δασοπυρόσβεσης ανάμεσα στις πόλεις, τις ανθρώπινες υποδομές και τα δάση, αφήνοντας τα τελευταία απροστάτευτα. Τονίζουμε ότι η επαναλαμβανόμενη αναφορά στο αυτόνομο δόγμα προστασίας της

ανθρώπινης ζωής και των περιουσιών των πολιτών στην πράξη λειτουργεί σαν εντολή επιχειρησιακής ιεράρχησης που θέτει τα δάση στην τελευταία βαθμίδα προτεραιότητας.

Με τον τρόπο αυτό όμως τα δάση αφήνονται στην τύχη τους, ιδίως όταν οι εν εξελίξει δασικές πυρκαγιές πλησιάσουν μια κατοικημένη περιοχή. Αυτή είναι η εικόνα που μας μεταφέρεται από συναδέλφους Δασολόγους Γεωτεχνικούς από όλη τη χώρα. Αυτό έγινε στην Πάρνηθα, στη Ρόδο, στη Βοιωτία, στη Φθιώτιδα, στη Ροδόπη και στον Έβρο.

Σε επιχειρησιακό επίπεδο επίσης διαπιστώνουμε ότι υπήρξαν σοβαρά προβλήματα στον τρόπο δράσης του Πυροσβεστικού Σώματος τα οποία αφορούσαν στην ενεργό ανάπτυξη των χερσαίων δυνάμεων δασοπυρόσβεσης στα μέτωπα της πυρκαγιάς και στον συστηματικό τρόπο δράσης τους. Η κύρια προτεραιότητα των χερσαίων πυροσβεστικών δυνάμεων αποσκοπούσε στην προστασία των κατοικημένων περιοχών, στην ολική εκκένωση των περιοχών που θεωρήθηκε ότι κινδύνευαν περισσότερο και όχι στην προσπάθεια καταστολής των πυρκαγιών μέσα στα δασικά οικοσυστήματα της περιοχής ή τον περιορισμό τους μέσα σε αυτά. Η προτεραιότητα αυτή (επιχειρησιακό δόγμα) επηρέασε το έργο της δασοπυρόσβεσης, δεδομένου ότι το σύνολο των επίγειων και εναερίων μέσων δασοπυρόσβεσης επιχειρούσαν εντός και γύρω από τις

κατοικημένες περιοχές που κινδύνευαν και επικεντρώνονταν στην προστασία κατοικιών και υποδομών και όχι στα δάση, ανεξάρτητα από την αισθητική ή περιβαλλοντική τους αξία.

Το έργο της δασοπυρόσβεσης επικεντρώνεται στην προσπάθεια οριοθέτησης των δασικών πυρκαγιών σε χαρακτηριστικά σημεία (βραχώδεις εξάρσεις, χαράδρες κ.λπ.) του εδάφους ή δρόμους (δημόσιο ή δασικό δίκτυο) στους οποίους και παρέμεναν τα πυροσβεστικά οχήματα.

Ως σημαντική συνεισφορά στην κατάσβεση επισημαίνεται η λειτουργία των ομάδων ΕΜΟΔΕ.

Θέματα συντονισμού στο πεδίο: Η Επιτροπή εκτιμά ότι, παρά τις βελτιώσεις των συστημάτων επικοινωνίας και τη δυνατότητα μεταφοράς σε πραγματικό χρόνο εικόνας για την κατάσταση που επικρατεί στα διάφορα μέτωπα που έχει διασπαστεί μια δασική πυρκαγιά, στην πράξη διαπιστώνεται έλλειψη συντονισμού και συνεπώς δυσκολίες στην άμεση λήψη αποφάσεων σε επιχειρησιακό επίπεδο από τον τοπικό συντονιστή (ελέγχθη ότι άλλαζε ο Συντονιστής πεδίου ανά 24 ώρες και υπήρχαν κενά στην επιχειρησιακή δράση του Π.Σ. λόγω αυτού).

Εκτιμάται ότι το σύστημα επικοινωνίας και μεταφοράς εντολών, δηλαδή η άμεση επιχειρησιακή επικοινωνία του τοπικού Συντονιστή με το Ε.Σ.Κ.Ε. (κεντρικά) και αντίστροφα, για τη μεταφορά εντολών που θα αφορούν δράσεις που πρέπει να αναλαμβάνονται στο μέτωπο της δασικής πυρκαγιάς, δεν είναι αποτελεσματικό με τη σημερινή του μορφή και απαιτείται κατά την άποψη της Επιτροπής η εξασφάλιση της δυνατότητας λήψης επιχειρησιακών αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο, σε άμεσο χρόνο.

Αντίστοιχα ζητήματα συντονισμού και επικοινωνίας υπήρχαν και σε τοπικό επίπεδο όπου, λόγω της πολυδιάσπασης των μετώπων της πυρκαγιάς και της επέκτασής τους σε διάφορες κατευθύνσεις, δεν υπήρχε η δυνατότητα άμεσης επικοινωνίας του επικεφαλής των πυροσβεστικών δυνάμεων με την τοπική δασική υπηρεσία ώστε να υπάρχει πληροφόρηση για τα ενεργά μέτωπα, στα οποία πολλές φορές επιχειρούσε πολιτικό προσωπικό (δασεργάτες, εθελοντές κ.λπ.).

Σημειώνεται ότι, λόγω του μεγέθους που είχε πάρει η δασική πυρκαγιά στην Π.Ε. Έβρου, η Δασική Υπηρεσία προσπάθησε να αξιοποιήσει το τοπικό παραγωγικό δυναμικό (Δασικούς Συνεταιρισμούς εργασίας) για τη διάνοιξη αντιπυρικών λωρίδων κατά το χρόνο που εξελισσόταν η πυρκαγιά για την ανάπτυξη πυροσβεστικών οχημάτων ή την ανάσχεση της πυρκαγιάς με τη χρήση εναερίων μέσων. Οι ζώνες αυτές στην πραγματικότητα δεν αξιοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων. Σε ορισμένες περιπτώσεις χρησιμοποιήθηκε αντίτυρ. Η μέθοδος αυτή όταν εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων, υπό συνθήκες πίεσης και κινδύνου για το προσωπικό, θέλει πολλή προσοχή όχι μόνο για την ασφάλεια του προσωπικού που την εφαρμόζει αλλά και για την έκβαση της επιχειρησιακής προσπάθειας (να μην παρατηρούνται αστοχίες).

Επίσης, διαπιστώνεται η ανάγκη να υπάρχει πλήρης και τεκμηριωμένη επιστημονική ανάλυση των συμβάντων δασικών πυρκαγιών (ανάλυση των επιχειρήσεων κατάσβεσης σε όλες τις φάσεις εξέλιξης μιας πυρκαγιάς), ώστε να εξαχθούν συμπεράσματα για τη βελτίωση του επιχειρησιακού σχεδιασμού στο μέλλον.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Η πολιτεία θα πρέπει να επανεξετάσει το ρόλο της δασικής υπηρεσίας στη διαχείριση των πυρκαγιών στα δάση (δηλαδή στο αντικείμενο της), **αλλά κάτω από συγκεκριμένες προϋποθέσεις που αφορούν πρωτίστως την ουσιώδη στελεχιακή ενδυνάμωσή της και ασφαλώς όχι με την κατάσταση που επικρατεί σήμερα στις Δασικές Υπηρεσίες.** Η πρόταση της Επιτροπής δεν κινείται στην κατεύθυνση ανατροπής της υφιστάμενης αρμοδιότητας του Π.Σ. αλλά αφορά στο ρόλο που θα πρέπει να έχει η Δασική Υπηρεσία αυτοτελώς, στην οποία θα πρέπει να επιτραπεί νομικά και θεσμικά να αναπτύξει τον δικό της νέο, συμπληρωματικό μηχανισμό (προληπτικό και κατασταλτικό) μέσα στα δάση, ώστε να συμμετέχει ισότιμα στο σύστημα πολιτικής προστασίας της χώρας. Με τον τρόπο αυτό το Πυροσβεστικό Σώμα θα ασχολείται απερίσπαστα και σίγουρα πιο αποτελεσματικά, μόνο με τις πυρκαγιές που απειλούν **οικισμούς και σπίτια** και ο νέος μηχανισμός της Δασικής Υπηρεσίας με τις πυρκαγιές που εξελίσσονται στα **δάση.**

Σημειώνεται ότι στο παραπάνω συμπέρασμα καταλήγουν όλα τα πορίσματα των ειδικών επιτροπών που έχουν συσταθεί από την πολιτεία για την εξέταση σε βάθος του προβλήματος των δασικών πυρκαγιών στη χώρα μας όπως:

- Στο πόρισμα της διακομματικής επιτροπής της Βουλής για τα δάση του έτους 1993 (κατέληγε στην οργάνωση ενιαίου φορέα δασοπροστασίας μέσα στη Δασική Υπηρεσία).
- Στην έκθεση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής προστασίας του περιβάλλοντος της Βουλής του έτους 2008 (με πρόεδρο το σημερινό πρωθυπουργό) που πρότεινε αλλαγές στον τρόπο διαχείρισης των δασικών πυρκαγιών, αναδιοργάνωση των δασικών υπηρεσιών και εμπλοκή τους με όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων τους.
- Στην έκθεση της Ανεξάρτητης Επιτροπής που έχει συσταθεί με την Πρωθυπουργική Απόφαση Υ60 (ΦΕΚ 3937/Β/2018) για την ανάλυση των υποκείμενων αιτιών και τη διερεύνηση των προοπτικών διαχείρισης των μελλοντικών πυρκαγιών δασών και υπαίθρου στην Ελλάδα (Πόρισμα Γκολντάμερ) που, μεταξύ των πολλών και σημαντικών άλλων, πρότεινε τη σύσταση ΔΑΣικού .ΣΩματος (ΔΑΣΩ) στο πλαίσιο της Δασικής Υπηρεσίας.

Και τα τρία προαναφερόμενα πορίσματα, ανεξάρτητα από τη διαφορετική εποχή που συντάχθηκαν και τις συνθήκες που επικρατούσαν τότε (διοικητικές και οργανωτικές διαφοροποιήσεις), καταλήγουν σε κοινά σημεία και παραδοχές για την οργάνωση της δασοπροστασίας της χώρας, τα οποία συνδέονται επιχειρησιακά με το ρόλο και το έργο της δασικής Υπηρεσίας τόσο προληπτικά (μείωση βιομάζας, εκτέλεση προκατασταλτικών έργων, οργάνωση πυροφυλακείων και περιπόλων κ.λπ.) όσο και, σαφώς, σε όλα τα στάδια οργάνωσης και επιχειρησιακής ετοιμότητας του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της χώρας.

Κανένα σύστημα προστασίας ή διαχείρισης των δασών δεν μπορεί να σταθεί με αξιώσεις και αποτελεσματικότητα, αν δεν στηρίζεται και στις υπηρεσίες που γνωρίζουν και στους ειδικούς επιστήμονες που εργάζονται μέσα το δάσος.

2. Πρέπει να αποτελέσει άμεση προτεραιότητα για την πολιτεία και το σύστημα πολιτικής προστασίας της χώρας, η νομική και θεσμική ενίσχυση του ρόλου των δασικών υπηρεσιών (με την αλλαγή του άρθρου 1 παρ.2 του Νόμου 2612/1998) κάτι που έχει γίνει ήδη για το Πυροσβεστικό Σώμα **και τη διασύνδεση τους με τις αρμοδιότητες υπαίθρου που ασκούν**. Για να γίνει αυτό απαιτείται να γίνουν άμεσα αλλαγές στην ισχύουσα νομοθεσία και τομές στη διοίκηση και, κυρίως, οργανωμένες και στοχευμένες προσλήψεις κρίσιμων ειδικοτήτων επιστημονικού προσωπικού (διεπιστημονική στελέχωση) παράλληλα με την προμήθεια μέσων και εξοπλισμού για την ενίσχυση τους και την διεκπεραίωση όλων των αντικειμένων που διαχειρίζεται η Δασική Υπηρεσία.

3. Να προχωρήσει άμεσα η τροποποίηση του Οργανισμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που θα αφορά αποκλειστικά τις δασικές Υπηρεσίες ώστε να γίνουν οι απαραίτητες προσαρμογές για την απαιτούμενη διοργάνωση των Δασικών Υπηρεσιών.

4. Να αξιοποιηθούν οι πόροι του προγράμματος «Αιγίς» που διαχειρίζεται το Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής προστασίας, μετά από συνεργασία με το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, για την προμήθεια μέσων (οχημάτων και συστημάτων επικοινωνιών) και τη βελτίωση των λοιπών αναγκαιών υποδομών για την πρόληψη των πυρκαγιών. Συνιστάται η βελτίωση του οικολογικού αποτυπώματος των δασικών υπηρεσιών σε όλα τα επίπεδα καθώς και αντικατάσταση του γερασμένου στόλου οχημάτων τους που έχουν υψηλό κόστος συντήρησης και κίνησης με ηλεκτρικά οχήματα νέας τεχνολογίας, τα οποία θα υποστηρίζονται με την εγκατάσταση σταθμών φόρτισης στον προαύλιο χώρο των δασικών υπηρεσιών.

5. Είναι αναγκαία η δημιουργία ενός μοντέλου ανάπτυξης και διαχείρισης του πρωτογενούς τομέα που θα συνδέει την αειφορική διαχείριση και προστασία των δασικών και αγροτικών οικοσυστημάτων με την τοπική κοινωνία. Μετά τις δασικές πυρκαγιές αλλά και άλλες φυσικές καταστροφές που επηρεάζουν την κοινωνική και οικονομική ζωή σε μια ορεινή περιοχή, είναι απαραίτητη η σύνταξη **σχεδίων ολοκληρωμένης ανασυγκρότησης του παραγωγικού, δασικού και αγροτικού, δυναμικού στις πληγείσες περιοχές**. Τα σχέδια αυτά πρέπει να περιλαμβάνουν ξεχωριστό κεφάλαιο για το δασικό χώρο και τα απαραίτητα ορεινά υδρονομικά έργα και παρεμβάσεις για την αντιχειμαρική προστασία και τη συγκράτηση των εδαφών. Τα έργα αυτά, όπως αποδείχτηκε και σε άλλες περιοχές της χώρας όπως π.χ. στη Θεσσαλία, είναι απαραίτητα για **την προστασία και τη λειτουργία** των μεγάλων τεχνικών έργων που κατασκευάζονται στις πεδινές περιοχές (διευθετήσεις πεδινών κοιτών, μεγάλοι ταμιευτήρες κ.λπ.) αλλά και την **ενεργό προστασία περιοχών** (πόλεων οικισμών και οικιών) στις περιοχές που αναπτύσσεται ο τριτογενής τομέας (τουρισμός – περίπτωση Πηλίου). **Συνεπώς**, το

«Σχέδιο Μεταπυρικής Αποκατάστασης» θα πρέπει να έχει την απαιτούμενη επιστημονική πληρότητα, να είναι ρεαλιστικό, να έχει αξιολογηθεί το κόστος και η ωφέλεια των παρεμβάσεων που προτείνει και, κυρίως, να προβλέπει την ολοκλήρωση των έργων που προτείνει σε συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα. Ταυτόχρονα, πρέπει να συνδυάζεται με ένα αντίστοιχο «Πρόγραμμα Παρακολούθησης» που θα θέτει μετρήσιμους στόχους και βασικούς δείκτες απόδοσης για την αξιολόγηση του σχεδίου αποκατάστασης.

6. Υπάρχει ανάγκη προσαρμογής του τρόπου διαχείρισης των δασών και της πρόβλεψης που πρέπει να συμπεριληφθεί στα διαχειριστικά σχέδια για την απόληψη βιομάζας από τα δάση ώστε να μειώνεται η παραμένουσα καύσιμη ύλη. Η υπερβάλλουσα βιομάζα μπορεί να διοχετεύεται στην αγορά (νέα προϊόντα), με προτεραιότητα στην κάλυψη των ατομικών αναγκών των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής. Να ληφθούν μέτρα για την προστασία των συστάδων που δεν έχουν καεί (εξαίρεση τους από προγράμματα υλοτομιών).

7. Απαιτείται άμεση αλλαγή των προδιαγραφών για τις διαχειριστικές μελέτες των δασών. Σημειώνεται ότι τα δάση μας διαχειρίζονται αειφορικά σύμφωνα με τις διατάξεις του Δασικού Κώδικα και των σχετικών Προεδρικών Διαταγμάτων που καθορίζουν τη διαδικασία παραχώρησης της εκμετάλλευσης, συντήρησης και βελτίωσης των δασών που ανήκουν στο Δημόσιο και στο νομικό πρόσωπο του δημόσιου **τομέα στους δασικούς συνεταιρισμούς** (ΠΔ 126/1986 (44 Α)).

Η διαχείριση των δασών γίνεται σύμφωνα με το υφιστάμενο πλαίσιο, **με βάση το πρόγραμμα ή το σχέδιο εκμετάλλευσης κάθε δάσους** που συντάσσεται με ευθύνη της δασικής υπηρεσίας και περιλαμβάνει τη διαχειριστική έκθεση ή το διαχειριστικό σχέδιο ή τους εγκεκριμένους πίνακες υλοτομίας που αποτελούν αντικείμενο της δασολογικής επιστήμης και εκτελείται είτε μέσω της Κρατικής Εκμετάλλευσης Δασών (ΚΕΔ) **με βάση την οποία ανατίθεται η διαχείριση των δασών στους Δασικούς Συνεταιρισμούς για λογαριασμό του Κράτους** με κάποιο τίμημα (στην περίπτωση αυτή το λήμμα ανήκει στο Κράτος), κάτι που τα τελευταία χρόνια, λόγω πολύ μικρής χρηματοδότησης από τον Τακτικό Προϋπολογισμό, τείνει να εκλείψει, **είτε μέσω της ανάθεσης ανάληψης του λήμματος από τους Δασικούς Συνεταιρισμούς Εργασίας και την απόδοση του αναλογούντος φόρου στο δημόσιο σύμφωνα με το ΠΔ 126/1986 (44 Α)** (στην περίπτωση αυτή το λήμμα ανήκει στο συνεταιρισμό).

Σε κάθε περίπτωση, η αλλαγή του συστήματος διαχείρισης των δασών προϋποθέτει την αντίστοιχη αλλαγή στις ισχύουσες προδιαγραφές των διαχειριστικών μελετών ώστε να συμπεριλάβουν τις νέες προβλέψεις για την απόληψη του λήμματος από τα δασικά οικοσυστήματα και, βεβαίως, να εξειδικεύονται τα μέτρα για αξιοποίηση και των δευτερογενών προϊόντων μη ξυλωδών φυτών που στα μεσογειακά οικοσυστήματα αποφέρει σημαντικά κέρδη σε σύγκριση με τα προϊόντα ξύλου, καθώς και μέτρα για την αύξηση των μελισσοκομικών και λιβαδοπονικών πόρων.

8. Πρέπει να ληφθούν μέτρα για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας, η οποία μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στην τοπική οικονομία αλλά και στην προστασία των

οικοσυστημάτων, με την απομάκρυνση της βιομάζας από τα παραγωγικά ζώα. Η σύνταξη των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης με τη συμμετοχή στη διαμόρφωση του περιεχομένου τους και αξιολόγησή τους από τις Δασικές Υπηρεσίες σύμφωνα και με τις σχετικές προδιαγραφές των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης είναι αναγκαία προϋπόθεση για να διασυνδεθούν οι χρήσεις γης με τρόπο αειφορικό και βιώσιμο με την οικονομική ανάπτυξη της υπαίθρου.

9. Να αξιοποιείται το ανθρώπινο δυναμικό σε τοπικό επίπεδο. Οι Δασικοί Συνεταιρισμοί Εργασίας που λειτουργούν σε τοπικό επίπεδο αναλαμβάνουν την εκτέλεση μικρών αντιδιαβρωτικών έργων (κορμοδεμάτων, κορμοφραγμάτων) για τον περιορισμό των διαβρωτικών φαινομένων και έχουν τη δυνατότητα ενεργοποίησης και άμεσης συνεισφοράς, ακόμα και κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων δασοπυρόσβεσης. Τα μέλη των συνεταιρισμών είναι έμπειρα γιατί γνωρίζουν την περιοχή και έχουν πολυετή εμπειρία στη διαχείριση των δασικών οικοσυστημάτων του Ν. Έβρου αλλά και όλων των περιοχών στις οποίες δραστηριοποιούνται. Οι Δασικοί Συνεταιρισμοί μπορούν να αξιοποιηθούν και από τους αναδόχους αναδάσωσης – αποκατάστασης που θα αναλάβουν να εκτελέσουν έργα στην περιοχή του Έβρου.

10. Είναι τεράστια η σημασία του Δάσους της Δαδιάς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αυτού αναφορικά με τα είδη χλωρίδας και πανίδας. Ιδιαίτερη αναφορά θα πρέπει να γίνει στα είδη των αρπακτικών που διαβιούν στην περιοχή, για τα οποία είναι αναγκαία η άμεση λήψη μέτρων για την προστασία και σταθερότητα των πληθυσμών τους (π.χ. δημιουργία τεχνητών φωλιών για τον Μαυρόγυπα κ.λπ.). Θα πρέπει να δημιουργηθεί άμεσα μια διεπιστημονική επιτροπή, κυρίως από ορνιθολόγους που γνωρίζουν την περιοχή και από διαχειριστές άγριας πανίδας και φυσικών οικοσυστημάτων, για να ιεραρχήσει τις ανάγκες της περιοχής και να αξιολογεί τις προτεινόμενες προς εφαρμογή μελέτες, ώστε να αποφευχθούν επαναλήψεις, αλληλοεπικαλύψεις και άσκοπη σύνταξη μελετών. Λόγω της ιδιαιτερότητας του δάσους Δαδιάς, θα πρέπει να γίνουν προσεκτικά βήματα για τη μεταπυρική του αποκατάσταση, λαμβάνοντας υπόψη πρωταρχικά τις οικολογικές ανάγκες της άγριας πανίδας σε συνδυασμό με την ετερογένεια του τοπίου και των κοινωνικο-οικονομικών συνθηκών των παραδασόβιων πληθυσμών. Η ανάπτυξη σωστού σχεδιασμού και κατάλληλου πλαισίου αποκατάστασης αποτελεί το κλειδί για την επιτυχή εφαρμογή των ενδεδειγμένων δράσεων αποκατάστασης που θα έχουν θετική επίδραση στην άγρια πανίδα. Πρέπει να ακολουθηθούν προσεκτικά βήματα που θα αφορούν άμεσες, μεσοπρόθεσμες και μακροχρόνιες ενέργειες.

11. Προτείνεται η οργάνωση δράσεων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης των πολιτών και ιδίως των νέων, σχετικά με την προστασία από τις φυσικές καταστροφές. Στο πλαίσιο αυτό **είναι απαραίτητο να εισαχθεί μάθημα ή σειρά μαθημάτων με αντικείμενο την προστασία από τις φυσικές καταστροφές** (πυρκαγιές, πλημμύρες, σεισμούς κλπ.) σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης που θα διδάσκονται από γεωτεχνικούς και θα αφορούν στην προστασία του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος από τις φυσικές καταστροφές.

12. Να ολοκληρωθούν και να εφαρμοστούν υποχρεωτικά από όλους τους εμπλεκόμενους στη δασοπυρόσβεση φορείς, **κοινά Επιχειρησιακά Σχέδια Αντιμετώπισης Δασικών Πυρκαγιών και Φυσικών Καταστροφών**, με κλίμακα αναφοράς την περιοχή αρμοδιότητας κάθε Δασαρχείου. Τα σχέδια αυτά έχουν ανατεθεί και αναμένεται η ολοκλήρωση και παραλαβή τους και εκτιμάται ότι είναι η κοινή βάση για την ανάπτυξη, στην κατάλληλη επιχειρησιακή κλίμακα, κοινών σχεδιασμών που θα αξιοποιούν όλες τις δυνάμεις πολιτικής προστασίας και θα προβλέπουν τη σύνδεση και την ένταξη του αγροτικού χώρου και πληθυσμού στο σχεδιασμό αυτό, ώστε να θωρακιστεί το σύνολο της Ελληνικής επικράτειας.

13. Είναι πλέον επιτακτική ανάγκη η εφαρμογή κανονισμού πυροπροστασίας των κτισμάτων (αντιπυρικός κανονισμός), αντίστοιχου με τον αντισεισμικό κανονισμό, ιδίως για την εκτός σχεδίου δόμηση και τους οικισμούς που βρίσκονται πλησίον των δασών. Με τον τρόπο αυτό θα υπάρχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί κάθε κτίσμα, ώστε να προστατεύεται από τη φωτιά. Προτείνουμε τη δημιουργία πράσινου πιστοποιητικού για τα κτίρια και το πράσινο που τα περιβάλλει.

14. Επίσης, θα πρέπει να γίνουν παρεμβάσεις στο σχεδιασμό και τη διαχείριση των χώρων αστικού πρασίνου, τόσο σε δημόσιους χώρους όσο και σε ιδιωτικές εκτάσεις, ώστε οι χώροι αυτοί να συμβάλλουν θετικά στην αντιπυρική προστασία της ευρύτερης περιοχής.

